

Samtjänst vid medborgarkontor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2003/04:85 Samtjänst vid medborgarkontor samt en motion som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas två motionsyrkanden från den allmänna motionstiden. I propositionen föreslås att den pågående försöksverksamheten med samtjänst vid medborgarkontor blir permanent. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker samtliga motioner.

Till betänkandet har fogats två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden	5
Reservationer.....	7
1. Lag om samtjänst vid medborgarkontor (punkt 1).....	7
2. Stimulans av lokal myndighetsservice (punkt 2).....	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	9
Propositionen.....	9
Följdmotion	9
Motioner från allmänna motionstiden.....	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lag om samtjänst vid medborgarkontor

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om samtjänst vid medborgarkontor samt avslår motion 2003/04:K23.

Reservation 1 (c, mp)

2. Stimulans av lokal myndighetsservice

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:N249 yrkande 2 och 2003/04:N328 yrkande 32.

Reservation 2 (c)

Stockholm den 11 maj 2004

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp) och Inger Jarl Beck (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Försökslagstiftningen rörande medborgarkontor infördes genom lagen (1994:686) om försöksverksamhet med medborgarkontor som trädde i kraft den 1 juli 1994. Försöksverksamheten utvidgades tre år senare när lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst vid medborgarkontor trädde i kraft. 1997 års försökslag tidsbegränsades till utgången av juni 2002. Giltighetstiden för försökslagen förlängdes senare till utgången av juni 2004 genom lagen (2002:275) om fortsatt giltighet av lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst vid medborgarkontor.

Finansdepartementet har i en promemoria föreslagit att försöksverksamheten med samtjänst vid medborgarkontor skall permanentas. Promemorian har remissbehandlats.

I samband med att regeringen föreslog att lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst vid medborgarkontor skulle träda i kraft inhämtades Lagrådets yttrande. I propositionen anføres att det förevarande förslaget innebär att nämnda lagstiftning skall permanentas. Tillämpningsområdet för den nya lagen föreslås få samma omfattning som den tidigare försökslagstiftningen, med undantag för de uppgifter som rör skatteområdet. Mot bakgrund härav finner regeringen att frågans beskaffenhet i nu aktuellt fall är av sådan art att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslås att försöksverksamheten med samtjänst vid medborgarkontor skall permanentas. Enligt försökslagstiftningen skall ett samtjänstavtal godkännas av regeringen för att bli gällande. I propositionen föreslås att regeringen skall kunna bemyndiga en myndighet att lämna detta godkännande. Därvid anføres att regeringens prövning av samtjänstavtalen begränsas till om förvaltningsuppgifterna i en samtjänst ligger inom de begränsningar som denna lag ställer upp. Denna prövning skulle enligt regeringens bedömning lämpligen kunna utföras av en annan myndighet, t.ex. länsstyrelsen. Regeringen föreslår därför att en ändring av lagen i detta hänseende görs.

Tillämpningsområdet för den nya lagen föreslås få samma omfattning som den tidigare försökslagstiftningen om samtjänst vid medborgarkontor, med undantag för de uppgifter som rör tillhandahållande av blanketter på skatteområdet. Blanketterna kan tillhandahållas av medborgarkontoren redan med stöd av förordningen (2001:1244) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. Det saknas därför enligt propositionen anledning att fortsättningsvis behålla den regleringen i lagen om samtjänst vid medborgarkontor.

Motioner

I motion 2003/04:K23 av Kerstin Lundgren m.fl. (c) föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag i proposition 2003/04:85 om att det skall krävas att regeringen eller en myndighet som regeringen bestämmer godkänner ett samtjänstavtal för att det skall bli gällande. Motionärerna anser att de myndigheter som i dag har uppdraget att utöva gällande lagstiftning gentemot den enskilde rimligen också måste kunna pröva hur denna bäst utövas i samverkan, utan en extra extern myndighetsprövning av t.ex. länsstyrelsen. Enligt motionen borde det i varje fall vara rimligt att utgå ifrån att det egna myndighetsansvaret räcker tills motsatsen är bevisad. En utvärdering får sedan visa om det finns fog för att kräva en godkännandeprovning av regeringen eller en myndighet som den anvisar.

I motion 2003/04:N249 av Lars Wegendal (s) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att aktivt stimulera utbyggnaden av medborgarkontor (*yrkande 2*). Motionären anser att försöket med medborgarkontor ytterligare borde stimuleras genom aktiva åtgärder från regeringen.

I motion 2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en ökad samverkan på den lokala nivån mellan de statliga myndigheternas verksamheter och förvaltning ökar möjligheterna att även bibehålla myndighetsfunktioner och service lokalt (*yrkande 32*).

Bakgrund

I propositionen 1996/97:90, som legat till grund för 1997 års lag om försöksverksamhet vid medborgarkontor, anförs i fråga om regeringens godkännande av sam tjänst avtal att regeringen prövar om förvaltningsuppgifterna i sam tjänsten ligger inom de begränsningar som anges i lagen. I regeringens prövning ligger också att bedöma om de olika tjänsteprofilerna är förenliga med allmänna krav på rättssäkerhet och om de kan anses acceptabla utifrån utgångspunkten att minska risken för intressekollisioner som kan hota det integritetsskydd som sekretesslagens regler ger. Med tjänsteprofil avses därvid kombinationen av förvaltningsuppgifter från olika förvaltningsområden hos de enskilda handläggarna när det blir fråga om myndighetsutövning eller personregistertillgång. Däremot är det inte regeringens uppgift att granska och godkänna de eventuella andra villkor som parterna kan ha kommit överens om.

Vidare anförs i den nyss nämnda propositionen att föreskriften om regeringens godkännande inte utesluter att parterna i sam tjänsten själva kommer överens om att begränsa en pågående sam tjänst. Däremot fordrar varje ändring av verksamhetens yttre ram i utvidgande riktning regeringens godkännande innan den får påbörjas. Det gäller också om de tjänsteprofiler som beskrivs i sam tjänst avtalet ändras till att omfatta ytterligare myndighetsutövningssuppgifter eller uppgifter som fordrar tillgång till personregister.

I propositionen 1993/94:187, som legat till grund för 1994 års försökslag, anförs att det är självklart att regeringen, innan den fattar sitt beslut, bereder centrala statliga förvaltningsmyndigheter möjlighet att lämna synpunkter i de fall då det finns sådana myndigheter med ansvar för de olika verksamheterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det av hänsyn till rättssäkerhets- och integritetsskyddsintressen alljämt är befogat att sam tjänst avtal för att bli gällande skall godkännas av regeringen eller den myndighet som regeringen bemyndigar. Därför anser utskottet att riksdagen bör avslå motion 2003/04:K23.

Utskottet anser att förslaget i regeringens proposition om permanentad försöksverksamhet med sam tjänst vid medborgarkontor i väsentliga delar har en sådan inriktning som efterfrågas i motionerna 2003/04:N249 yrkande 2 och 2003/04:N328 yrkande 32. Motionerna, som därmed får anses vara tillgodosedda i här berörda delar, avstyrks.

Utskottet föreslår i övrigt att riksdagen bifaller propositionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lag om samttjänst vid medborgarkontor (punkt 1)

av Kerstin Lundgren (c) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om samttjänst vid medborgarkontor med den ändringen att 3 § och rubriken närmast före 3 § utgår. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:K23.

Ställningstagande

Vi anser att de myndigheter som i dag har uppdraget att utöva gällande lagstiftning gentemot den enskilde rimligen också måste kunna pröva hur denna bäst utövas i samverkan, utan en extra extern myndighetsprövning av t.ex. länsstyrelsen. Det är rimligt att utgå ifrån att det egna myndighetsansvaret räcker tills motsatsen är bevisad. En utvärdering får sedan visa om det finns fog för att kräva en godkännandeprovning av regeringen eller en myndighet som den anvisar. Mot den anförda bakgrunden anser vi att riksdagen bör avslå regeringens förslag i proposition 2003/04:85 om att det skall krävas att regeringen eller en myndighet som regeringen bestämmer godkänner ett samttjänstavtal för att det skall bli gällande.

2. Stimulans av lokal myndighetsservice (punkt 2)

av Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservation 2 om att en ökad samverkan på den lokala nivån mellan de statliga myndigheternas verksamheter och förvaltning ökar möjligheterna att även bibehålla myndighetsfunktioner och service lokalt. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:N249 yrkande 2 och 2003/04:N328 yrkande 32.

Ställningstagande

I enlighet med vad som anføres i motionerna anser jag att regeringen bör verka för en ökad samverkan på den lokala nivån mellan de statliga myndigheternas

verksamheter och förvaltning för att på så sätt öka möjligheterna att även bibehålla myndighetsfunktioner och service lokalt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2003/04:85 Samtjänst vid medborgarkontor

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om samtjänst vid medborgarkontor.

Följdmotion

2003/04:K23 av Kerstin Lundgren m.fl. (c):

Riksdagen avslår regeringens förslag i proposition 2003/04:85 om att det skall krävas att regeringen eller en myndighet som regeringen bestämmer godkänner ett samtjänstavtal för att det skall bli gällande.

Motioner från allmänna motionstiden

2003/04:N249 av Lars Wegedal (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att aktivt stimulera utbyggnaden av medborgarkontor.

2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ökad samverkan på den lokala nivån mellan de statliga myndigheternas verksamheter och förvaltning ökar möjligheterna att även behålla myndighetsfunktioner och service lokalt.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om samtjänst vid medborgarkontor

Häri genom föreskrivs följande.

Samtjänstavtal

1 § Statliga myndigheter, en allmän försäkringskassa, en kommun eller ett landsting får ingå avtal om att för varandras räkning lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda och i övrigt handlägga enklare förvaltningsärenden med de begränsningar som anges i denna lag eller att använda varandras personal till att utföra sådan verksamhet (*samtjänst vid medborgarkontor*).

2 § Ett samtjänstavtal skall ange vilka förvaltningsuppgifter som skall omfattas av samtjänsten. Av avtalet skall också framgå under vilken tid det skall gälla.

Om samtjänstavtalet omfattar förvaltningsuppgifter som innebär myndighetsutövning eller kräver tillgång till personuppgifter, skall det av avtalet framgå vem som skall utföra uppgifterna och vilken tillgång till personuppgifter denne kommer att ha. Det skall också framgå om handläggaren har andra sådana förvaltningsuppgifter och den tillgång till personuppgifter denne i så fall har.

Godkännande och återkallelse

3 § För att bli gällande skall ett samtjänstavtal godkännas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får återkalla ett godkännande, om ändrade förhållanden kräver det eller om det finns andra särskilda skäl för det. Samtjänstavtalet upphör i så fall att gälla den dag som regeringen eller myndigheten bestämmer.

Verksamhetsrapporter

4 § Myndigheter som har träffat ett samtjänstavtal skall på det sätt som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer redovisa hur verksamheten har bedrivits.

Myndighetsutövning m.m.

5 § Om samtjänsten innebär att myndigheterna använder varandras personal till att utföra förvaltningsuppgifter som helt eller delvis innebär myndighetsutövning eller som kräver tillgång till personuppgifter, skall den myndighet som ansvarar för uppgifterna träffa ett särskilt anställnings- eller uppdragsavtal med den som skall utföra dessa uppgifter.

6 § Myndighetsutövning i samtjänst får endast avse förvaltningsuppgifter som följer av 7 och 8 §§.

Samtjänsten får inte omfatta

1. beslut om att till någon del avslå eller avvisa en framställning,
2. beslut om att återkalla ett tillstånd eller något annat gynnande beslut,
3. rättelse eller omprövning av beslut, eller
4. beslut om återkrav av en utbetald förmån.

7 § En arbets- eller uppdragstagare som omfattas av ett särskilt avtal enligt 5 § får i respektive statlig myndighets och allmän försäkringskassas namn

1. i enklare fall bevilja eller besluta om ändrad storlek av bostadstillägg enligt lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,

2. i enklare fall bevilja eller besluta om ändrad storlek av hustrutillägg enligt lagen (1998:708) om upphävande av lagen (1994:309) om hustrutillägg i vissa fall då make uppbär folkpension,

3. i enklare fall bevilja flyttningsbidrag i form av bidrag till sökandesor enligt förordningen (1994:7) om flyttningsbidrag

4. i enklare fall bevilja eller besluta om ändrad storlek av äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd.

8 § En arbets- eller uppdragstagare som omfattas av ett särskilt avtal enligt 5 § får i den kommunala myndighetens namn

1. ta emot ansökningar om plats och, med undantag för barn som behöver särskilt stöd enligt 2 a kap. 9 § skollagen (1985:1100), fördela platser och lämna erbjudanden om plats för barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg enligt 2 a kap. skollagen,

2. lämna ekonomiskt stöd till inackordering för elever i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning enligt skollagen,

3. ge tillstånd till att inrätta annat slag av toalett än vattentoalett enligt en kommunal föreskrift, eller

4. i enklare fall bevilja parkeringstillstånd för handikappade.

9 § En arbets- eller uppdragstagare som omfattas av ett särskilt avtal enligt 5 § får i fråga om personuppgifter bara ges tillgång till sådana uppgifter som behövs för att kunna utföra de förvaltningsuppgifter som omfattas av samtjänstavtalet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

2. Samtjänstavtal som regeringen har godkänt enligt lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samtjänst vid medborgarkontor skall fortfarande gälla.